

Handläggare: Gert Abelt
Staben
Tel: 508 270 66
gert.abelt@gfk.stockholm.se

Dnr 02-680-2709:1

Till
Gatu- och fastighetsnämnden

**Kontroll av säkerheten vid lekplatser.
Skrivelse från Anders Broberg (kd).**

FÖRSLAG TILL BESLUT

Gatu- och fastighetsnämnden beslutar att besvara skrivelsen med vad som anförs i gatu- och fastighetskontorets tjänsteutlåtande.

Olle Zetterberg

Lennart Gustafsson

SAMMANFATTNING

Kommunstyrelsen har till gatu- och fastighetsnämnden remitterat en skrivelse om kontroll av säkerheten vid lekplatser som staden och stadens bostadsbolag ansvarar för.

I barnkonventionen slås barns rätt till lek och rekreation fast. I barnens miljö skall finnas utrymme för lek och fritid och den miljö där barn leker skall vara säker och utvecklande. I förslag till budget 2003 för staden och inriktning för 2004 och 2005 anges att konventionen skall genomsyra stadens alla verksamheter och att stadens handlingsprogram från 1997 skall revideras.

Den av regeringen 2001 tillsatta Barnsäkerhetsdelegationen presenterade nyligen en rapport "Barns skador i Sverige" (barnskadeatlas 1987-2000). Gatu- och fastighetskontoret kommer att med intresse följa delegationens arbete för att se vilka ytterligare åtgärder som kan vidtas för att den fysiska miljö där barn leker och vistas skall bli så säker som möjligt.

S

Enligt Plan- och bygglagen (PBL) skall lekplatser och fasta anordningar på lekplatser underhållas så att risken för olycksfall begränsas. I Boverkets byggregler (BBR) finns föreskrifter och allmänna råd avseende lämpligt utförande.

1998 tillkom en gemensam europeisk säkerhetsstandard för lekredskap. Den gäller sedan 1999 även som svensk standard. Standardens primära målsättning är att förebygga olyckor. Den är en rekommendation och har ingen retroaktiv verkan.

Gatu- och fastighetskontorets ansvarar för nyanläggning och ombyggnad av lekplatser. Vid nyanläggning liksom vid ombyggnad av lekplatser tas alltid hänsyn till gällande säkerhetsstandard för lekredskap. Innan den nya eller ombyggda lekplatsen får tas i anspråk sker en besiktning av behörig besiktningsman för att säkerställa att kraven i PBL och säkerhetsstandarderna uppfylls. Genom kontinuerlig tillsyn och underhåll samt årliga besiktningar kan stadens lekplatser och lekredskap hålla god säkerhetsstandard även om de inte uppfyller den nya standarden.

Om lekplatserna skall förses med en skylt som talar om när besiktning genomförts och om säkerhetsstandarderna uppfylls måste bedömas av stadsdelsförvaltningarna som har skötselansvaret.

Frågan om att se över möjligheten att förbjuda hundar inom lekplatsområden kommer kontoret att aktualisera i samband med kommande framställning om översyn av lokala ordningsföreskrifter för Stockholms stad.

UTLÅTANDE

Skrivelsen

Kommunstyrelsen har till gatu- och fastighetsnämnden remitterat en skrivelse om kontroll av säkerheten vid lekplatser från Anders Broberg (kd) för yttrande senast 2002-12-31.

Skrivelsen har även remitterats till koncernstyrelsen samt stadsdelsnämnderna i Kista, Norrmalm och Farsta.

I skrivelsen efterfrågas en redovisning av hur säkerhetskraven enligt europanormen uppfylls på de lekplatser som staden och stadens bostadsbolag ansvarar för samt hur ofta kontroller görs.

Vidare föreslås att varje lekplats förses med en skylt som anger att säkerhetskraven uppfylls och när kontrollen utförts. Staden bör därutöver se över möjligheten att förbjuda hundar inom lekplatsområden.

Bakgrund

Barnkonventionen och Barnsäkerhetsdelegationen

I FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen), artikel 31, slås barns rätt till lek och rekreation fast. I barnens miljö skall finnas utrymme för lek och fritid och den miljön där barn leker skall vara säker. Barnens rätt till lek och fritid skall även ses i relation till barnkonventionens artikel 6 om rätten till överlevnad och utveckling. Konventionen ställer således förpliktigande krav på att barns miljö skall vara såväl säker som utvecklande. Sverige tillträdde konventionen 1990.

Kommunfullmäktige antog 1997 (utl. 1997:164) ett handlingsprogram gällande barnkonventionen i Stockholms stad. I förslag till budget 2003 för staden och inriktning för 2004 och 2005 anges att konventionen skall genomsyra stadens alla verksamheter och att stadens handlingsprogram från 1997 skall revideras.

För att se över frågor om säkerhet och förebyggande av skador i barn och ungdomars utemiljö tillsatte regeringen i oktober 2001 en delegation (Barnsäkerhetsdelegationen). I direktiven angavs att även om barnsäkerhetsarbetet fungerar förhållandevis väl i Sverige så kan mer göras och ambitionen bör höjas ytterligare när det gäller att minska skadorna. T.ex. saknas i dag såväl en samlad lagstiftning som ett samlat myndighetsansvar för barns rätt till en stimulerande, trygg och säker uppväxtmiljö.

Delegationen presenterade i november 2002 en rapport "Barns skador i Sverige" (barnskadeatlas med frekvenser och trender på nationell-, läns- och kommunnivå 1987-2000). Delegationen framhåller att, trots det stora antalet skador som redovisas i rapporten, är Sverige i ett internationellt perspektiv ett föregångsland när det gäller barnsäkerhetsarbetet. Förklaringen anses vara en kombination av en gynnsam ekonomisk och social utveckling samt en medveten satsning på barnsäkerhetsarbetet inom olika samhällssektorer.

Av rapporten framgår att utvecklingen i Stockholm under undersökningsperioden varit mycket gynnsam med avseende på antalet skadefall. Fortfarande finns dock stora brister i den fysiska miljön sett ur ett barnsäkerhetsperspektiv. Gatu- och fastighetskontoret kommer därför att med intresse följa delegationens arbete för att se vilka ytterligare åtgärder som kan vidtas för att den fysiska miljön där barn leker skall bli så säker som möjligt.

Gällande lagar och myndighetskrav på lekplatser

Plan- och bygglagen (PBL) reglerar utemiljö, byggnader och anläggningar. Där anges bl.a. hur tomter, allmänna platser m.m. som tas i anspråk för bebyggelse ska anordnas och att lekplatser och fasta anordningar på lekplatser skall underhållas så att risken för olycksfall begränsas.

Det är alltid ägaren av den mark eller fastighet som lekplatsen ligger på som är ytterst ansvarig för att säkerhetskraven i PBL verkligen följs.

I Boverkets byggregler (BBR) finns förutom föreskrifter även allmänna råd avseende lämpligt utförande. I BBR under avsnitt 8, "Säkerhet vid användning" anges att "fasta lekredskap skall anordnas så att risken för personskador begränsas" samt att "underlag till gungor, klätterställningar och dylika redskap bör vara stötdämpande och i övrigt utformat, så att risken för personskador begränsas".

Ny gemensam europeisk säkerhetsstandard

1998 blev arbetet med en gemensam europeisk standard för lekredskap (EN1176-1177) klart. Den gäller sedan 1999 även som svensk standard (SSEN 1176-1177). Standardens primära målsättning är att förebygga olyckor. Den har därför en sträng syn på montering, anvisningar för regelbundna årliga besiktningar, den fortlöpande funktionskontrollen och ett kontinuerligt underhåll av såväl lekredskapen som de stötdämpande underlagen. Standarden är en rekommendation och har ingen retroaktiv verkan. Det föreligger alltså inget krav på att lekplatser som inte uppfyller den nya standarden måste byggas om eller stängas.

Svenska kommunförbundet har tagit fram en handbok för att öka kunskapen och medvetenheten om säkerhetsproblematiken och de vanligaste felen på lekplatser. Handboken har tagits fram med utgångspunkt från ett såväl funktionellt som säkerhetsmässigt tänkande och är baserad på nu gällande standard för säkerhet på lekplatser. Staden har medverkat i framtagandet av handboken genom den styrgrupp som varit knuten till arbetet. Handboken är en viktigt referens för att göra stadens lekplatser säkrare.

Kontorets förslag/synpunkter

Ansaret för skötsel och underhåll av stadens lekplatser och lekredskap åvilar stadsdelsförvaltningarna. Gatu- och fastighetskontorets ansvarar som förvaltare av stadens mark för nyanläggning och ombyggnad/upprustning av lekplatser. Gatu- och fastighetskontoret ansvarar dock för skötsel och underhåll av lekredskap på de barnstugefastigheter som kontoret äger och förvaltar.

Vid nyanläggning liksom vid ombyggnad av lekplatser tas alltid hänsyn till gällande säkerhetsstandard för lekredskap. Innan den nya eller ombyggda lekplatsen får tas i anspråk sker en besiktning av behörig besiktningsman för att säkerställa att kraven i PBL och säkerhetsstandarderna uppfylls. Vid nyanläggning och ombyggnad tillämpas även det särskilda program för handikappanpassning av lekplatser "Lekplats för alla" som kontoret tagit fram. Även Barnkonventionens krav på en säker och utvecklande utemiljö utgör en viktig grund vid utformning av stadens lekplatser.

För lekredskap på barnstugemark har särskilda underhålls- och åtgärdsplaner tagits fram. Protokollerade besiktningar av lekredskapen sker en gång per år av behörig besiktningsman. Kontinuerlig tillsyn sker genom kontorets driftpersonal. Fel och brister på lekredskap och stötdämpande underlag rapporteras även via barnomsorgspersonalen. Fel och brister som kan förorsaka skador och olyckor åtgärdas omedelbart.

Det bör framhållas att standarden är en rekommendation och har ingen retroaktiv verkan. Standarden innebär alltså inte att lekplatser och lekredskap som idag inte är anpassade efter den nya standarden omedelbart måste byggas om eller stängas. Genom kontinuerlig tillsyn och underhåll samt årliga besiktningar har stadens lekplatser och lekredskap god säkerhetsstandard även om inte alla uppfyller den nya standarden. Kontorets bedömning är att säkerhetsstandard vid stadens lekplatser och rutiner för att upprätthålla och förbättra den är tillfredsställande och anpassas efterhand till den nya säkerhetsstandard.

I skrivelsen föreslås att lekplatserna skall förses med en skylt som talar om när besiktning genomförts och om den gemensamma europeiska säkerhetsstandard uppfylls.

Frågan om skyltning av lekplatser bör, enligt kontorets uppfattning, bedömas av respektive stadsdelsförvaltning utifrån deras drift- och underhållsansvar. Redan idag finns emellertid lekplatser, bl.a. i Älvsjö stadsdelsförvaltning, som försetts med skyltar som talar om vem som är ansvarig för lekplatsen och vart man kan vända sig för att t.ex. anmäla fel och brister.

Skrivelsens förslag om att se över möjligheten att förbjuda hundar inom lekplatsområden kommer kontoret att aktualisera i samband med kommande framställning om översyn av de lokala ordningsföreskrifterna för Stockholms stad.

SLUT